

**TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ NUOSTATŲ, RIBOJANČIŲ GALIMYBĘ UŽSIIMTI REGLAMENTUOJAMA PROFESIJA AR JA VERSTIS, PROPORCINGUMO VERTINIMO ATLIKIMO FORMA**

<p><b>Nurodykite vertinamą nuostatą, ribojančią galimybę užsiimti atitinkama reglamentuojama profesija (toliau – Nuostata):</b></p>	<p><b>Lietuvos Respublikos psichologų praktinės veiklos įstatymo projektas</b></p> <p><b>10 straipsnis. Psichologų papildomos kvalifikacijos įgijimo ir jų kvalifikacijos tobulinimo organizavimas ir finansavimas</b></p> <p>1. Psichologų papildomos kvalifikacijos įgijimo, jų turimos kvalifikacijos tobulinimo, siekiant įgyti įstaigoje (organizacijoje) einamoms pareigoms reikalingą kompetenciją, taip pat kvalifikacijos tobulinimo papildomai tuo atveju, kai psichologas praktinę veiklą per pastaruosius 5 metus vykdė trumpiau nei 3 metus, organizavimo, įskaitant papildomos kvalifikacijos įgijimo ir (ar) <b>turimo kvalifikacijos tobulinimo reikalavimų nustatymą</b>, ir finansavimo tvarką <b>nustato Vyriausybė ar jos įgaliota ministerija (įgaliotos ministerijos).</b></p> <p>2. Siekiant įgyti įstaigoje (organizacijoje) einamoms pareigoms reikalingą kompetenciją, užtikrinamas <b>psichologų kvalifikacijos tobulinimo ne mažiau kaip 40 valandų per 5 kalendorinius metus</b> finansavimas iš valstybės ar savivaldybės biudžeto asignavimų ar kitų teisėtų lėšų. Kitais atvejais psichologų kvalifikacijos tobulinimas, papildomos kvalifikacijos įgijimas ar kvalifikacijos tobulinimas papildomai tuo atveju, kai psichologas praktinę veiklą per pastaruosius 5 metus vykdė trumpiau nei 3 metus gali būti finansuojamas, suderinus su į pareigas priimančiu asmeniu (darbdaviu), iš kitų teisėtų lėšų ar psichologo lėšų.</p> <p><b>Kvalifikacijos tobulinimas (ne mažiau 40 val. per 5 metus)</b></p>
<p><b>Nurodykite reglamentuojamą profesiją, dėl kurios svarstoma priimti atitinkamą Nuostatą:</b></p>	<p>Psichologai</p>

Nurodykite, kokiomis svarbiomis bendrojo intereso priežastimis yra grindžiama vertinama Nuostata <sup>1</sup> :	Paslaugų gavėjų ir darbuotojų apsauga, visuomenės sveikata
Nurodykite, ar vertinama Nuostata nėra grindžiama išskirtinai ekonominėmis ar administracinėmis priežastimis <sup>2</sup> :	Ne
Nurodykite, ar vertinama Nuostata nėra nei tiesiogiai, nei netiesiogiai diskriminuojanti dėl pilietybės ar gyvenamosios vietos:	Ne
Pagal toliau nurodytus kriterijus įvertinkite, kaip siūloma Nuostata atitinka proporcingumo principą:	
1. Profesinė veikla keliama rizika asmenims,	Igyvendinama Nuostata mažina riziką paslaugų gavėjams patirti žalą dėl nepakankamos

<sup>1</sup> *Svarbiomis bendrojo intereso priežastimis* yra laikomos tokios priežastys kaip viešojo politika, viešasis saugumas, visuomenės sveikata, socialinės apsaugos sistemos finansinės pusiausvyros išsaugojimas, vartotojų, paslaugų gavėjų ir darbuotojų apsauga, tinkamo teisingumo vykdymo užtikrinimas, prekybos sandorių sąžiningumo užtikrinimas, kova su nusikalstamumu ir sukčiavimu, mokesčių slėpimo ir vengimo prevencija bei fiskalinės priežiūros veiksmingumo užtikrinimas, transporto sauga, aplinkos ir miesto aplinkos apsauga, gyvūnų sveikata, intelektinė nuosavybė, nacionalinio istorinio ir meninio paveldo apsauga ir išsaugojimas, socialinės politikos ir kultūros politikos tikslai ir kitos svarbios bendrojo intereso priežastys.

Pažymėtina, kad sąvokos „viešojo politika“, „visuomenės saugumas“ ir „visuomenės sveikata“ yra Europos Sąjungos teisės sąvokos, tiesiogiai kylančios iš Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 52 straipsnio. Šias sąvokas Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) nuosekliai aiškino siaurąja prasme, vadinasi, turi kilti reali ir rimta grėsmė pagrindiniam visuomenės interesui, o valstybė, kuri remiasi šiais viešojo intereso tikslais, turi parodyti su tuo susijusią riziką (Žr. ESTT 2006 m. gruodžio 14 d. sprendimą byloje C-257/05, 25 punktas).

<sup>2</sup> Pažymėtina, kad pagal nusistovėjusią ESTT praktiką išskirtinai ekonominės priežastys, būtent nacionalinės ekonomikos skatinimas, kenkiant pagrindinėms laisvėms, ir išskirtinai administracinės priežastys, tokios kaip kontrolės atlikimas ar statistikos rinkimas, negali būti svarbiomis bendrojo intereso priežastimis.

**gaunantiems paslaugas, vartotojams, kitiems asmenims, užsiimantiems reglamentuojama profesija, ar trečiosiomis šalims ir ar ši rizika nuostatomis šalinama taip, kaip panašiose veiklos srityse.**

Kokia yra rizika, kurią siekiama sumažinti, ar nauda, kurią siekiama maksimaliai padidinti taikoma Nuostata, siekiant viešojo intereso tikslų? Ar Nuostatos taikymas daro poveikį, siekiant šių tikslų?

Nuostata turėtų veiksmingai prisidėti siekiant užsibrėžto tikslo. Turi būti aiškiai nurodyta konkreti rizika ar nauda, kurią siekiama sumažinti arba padidinti siūloma Nuostata. Turi būti paaiškinta, koku būdu ir kiek konkrečiai Nuostata pasiekiamas konkretus (-ūs) tikslas (-ai).

Jei įmanoma, pateikta analizė turėtų būti pagrįsta faktais, kurie gali parodyti, kad iš tiesų yra atitinkama rizika ir kad Nuostata galėtų sušvelninti šią riziką.

Pastaba: vien bendrų teiginių, kad Nuostata yra naudinga paslaugų kokybei ar vartotojų apsaugai, nepakanka. Jei įmanoma, teiginiai turėtų būti patvirtinti išsamia analize.

paslaugų kokybės. Rizika kyla dėl nepakankamos psichologo kvalifikacijos (psichologo kompetencijų neatitikimo veiklos sričiai). Tais atvejais, kai psichologas imasi praktinės veiklos srityje, kurioje neturi pakankamai / tinkamų kompetencijų, atsižvelgiant į mokslo ir technologinę pažangą, yra kelios rūšys rizikų:

- Psichologinio įvertinimo srityje psichologo įvertinimai bus nevalidūs, o tai gali turėti pačias įvairias pasekmes, pradedant tiesiog nuo paslaugų gavėjo suklaidinimo, baigiant įvertinimo rezultatais, kurie gali turėti įtakos renkantis tolesnes priemones ar intervencijas (siuntimo gydytis identifikuojant galimas psichinės sveikatos problemas, vertinant savižudybės riziką, teikiant ekspertinę nuomonę teismui, suteikiant tėvams informaciją apie vaiko raidą ir kt.);
- Psichologinio konsultavimo srityje pagalbos teikimas srityje, kurioje psichologas neįgijo ar nekelia kompetencijų, kelia panašias rizikas. Paslaugų gavėjai gali gauti netinkamą esamai problemai pagalbą, tai geriausiu atveju reikš be reikalo sugaištą laiką ir patirtus finansinius nuostolius, o blogiausiu – kad bus nesuteikta tinkama pagalba gyvybiškai svarbių problemų atvejais;
- Psichologinio švietimo srityje yra rizika, kad dėl kompetencijos nekėlimo paslaugų gavėjai bus klaidinami gaudami geriausiu atveju pasenusią, jau neaktualią informaciją apie psichologijos mokslo ir praktikos pasiekimus, o blogiausiu – kad informacija bus neteisinga ar net žalinga klientams.

Nuostata dėl nuolatinio kvalifikacijos tobulinimo suvienodintų minimalius kvalifikacijos kėlimo reikalavimus visiems psichologams, nepriklausomai nuo veiklos srities, kurioje dirba psichologas – klinikinė ir sveikatos, darbo ir organizacinė, edukacinė ir mokyklų, bendruomenės ir kt.

Nuostatoje numatytas būtinas kvalifikacijos tobulinimo valandų skaičius nėra perteklinis, atvirkščiai, jis yra minimalus (8 valandos per metus). Pavyzdžiui, *EuroPsy* standarte (80 valandų per metus), medicinos psichologams Lietuvoje, švietimo, socialinės apsaugos srityje dirbantiems psichologams numatyta daugiau kvalifikacijos tobulinimo valandų. Taip pat svarbu tai, jog ši nuostata įpareigotų tobulinti kvalifikaciją ir privačia praktika užsiimančius psichologus.

Nauda: Nuolatinis kvalifikacijos tobulinimo užtikrinimas siekiant užtikrinti visuomenės sveikatą ir vartotojų apsaugą naudojant mokslo įrodymais pagrįstus metodus ir principus. Kvalifikacijos tobulinimas yra būtina priemonė, nes psichologijos laukas ir metodai labai greitai keičiasi, atsiranda vis nauji mokslu grįsti psichologinio įvertinimo ir pagalbos būdai,

o tai reikalauja nuolatinio žinių atnaujinimo. Besikeičiant situacijoms visuomenėje, vykstant krizėms, pandemijoms psichologai skubiai turi gebėti visuomenei padėti pasirengti išgyventi sunkumus, su kuriais ji susiduria.

Vis plačiau taikant IT panaudojimą įvairiose sferose, ne išimtis tampa ir psichologija. Psichologinė pagalba internetu, nuotolinis psichologinis įvertinimas pasaulyje Lietuvoje tampa vis dažniau naudojami, kartu išskyla ir techninio pobūdžio sprendinių klausimai, pavyzdžiui, konfidencialumo užsitikrinimo techniniai aspektai, todėl psichologai turėtų nuolat stiprinti kompetencijas ir šioje srityje.

LR Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento tyrimų skyriaus 2021-04-21 parengtoje analitinėje apžvalgoje **Psichologų ir klinikinių psichologų parengimo bei veiklos teisinis reglamentavimas** apžvelgiama, kokie reikalavimai, tarp jų ir kvalifikacijos tobulinimui, numatomi psichologams įvairiose šalyse. Pavyzdžiui, Austrijoje 30 vienetų per metus arba 150 vienetų per 5 metus; Latvijoje psichologas įpareigojamas sistemiškai ir nuolat tobulinti profesinę kompetenciją, gilinti žinias, taip pat darbo su tikslinėmis grupėmis žinias, užtikrinant bendradarbiavimą su psichologu prižiūrėtoju.

Vadovaujantis „Psichologų, pageidaujančių padėti apklausti asmenis baudžiamajame procese, sąrašo administravimo ir apmokėjimo psichologams tvarkos aprašo“, patvirtinto LRV 2018 m. balandžio 9 d. nutarimu Nr. 338, 24 punktu, Sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliota institucija organizuoja psichologų savarankiškai išklaustų mokymų lygiavertiškumo įvadiniams psichologų mokymams ir kvalifikacijos kėlimo mokymams vertinimą, taip pat ne rečiau kaip vieną kartą per kalendorinius metus organizuoja įvadinčius psichologų mokymus ir į sąrašą įrašytų psichologų profesinės kvalifikacijos tobulinimo mokymus.

Teismo ekspertizės įstatyme teismo psichologijos ekspertams kvalifikacijos tobulinimo reikalavimai nenustatyti, tačiau vienas iš teismo ekspertų veiklos principų – profesionalumo principas reikalauja tobulinti kvalifikaciją (Teismo ekspertų profesinės etikos kodekso 5.3 papunktis). Siekiant užtikrinti tinkamą teismo ekspertizių kokybę, nuolatinį teismo ekspertų tobulėjimą, teismo ekspertizės įstaigoje dirbantiems teismo ekspertams suteikiamos kvalifikacinės kategorijos (Teismo ekspertizės įstatymo 24 straipsnis). Dabartinis reglamentavimas nustato tik tam tikrų sričių psichologų kvalifikacijos tobulinimo reikalavimus, todėl tose srityse, kuriose reikalavimas nuolat tobulinti kvalifikaciją nėra nustatytas, įstatymo projekto nuostatos turės teigiamą poveikį, tačiau tose srityse, kur šis reikalavimas jau dabar yra privalomas (pavyzdžiui, medicinos psichologams) Įstatymo nuostatos įtvirtinimas turės neigiamą poveikį, kadangi ženkliai sumažėja kvalifikacijos

	<p>tobulinimo valandų skaičius, atitinkamai galimai nukentės medicinos psichologų teikiamų paslaugų kokybė. Todėl būtina suderinti galiojančias kvalifikacijos tobulinimo reikalavimų nuostatas su siūlomomis nuostatomis įstatymo projekte arba numatyti išimtis, kam šios nuostatos nėra taikomos.</p> <p>Tačiau pažymėtina, kad medicinos psichologų teikiamų paslaugų kokybei šis įstatymo projektu siūlomas įteisinti reikalavimas galimai turės neigiamą įtaką, kadangi ženkliai sumažinamas kvalifikacijos tobulinimo privalomų valandų skaičius. Todėl būtina suderinti galiojančias kvalifikacijos tobulinimo reikalavimų nuostatas su siūlomomis nuostatomis įstatymo projekte arba numatyti išimtis, kam šios nuostatos nėra taikomos.</p>
<p><b>2. Kituose teisės aktuose nustatyti reikalavimai, susiję su svarbių bendrojo intereso priežasčių apsauga, ir jų pakankamumas iškeltam tikslui pasiekti.</b></p> <p>Paaškindite, ar vertinate ir kaip vertinate, ar galiojančios specifinio ar bendro pobūdžio taisyklės (pvz., produktų saugos įstatymai, vartotojų apsaugos įstatymai, baudos ir (arba) baudžiamosios sankcijos už neteisėtą profesinės veiklos vykdymą) yra nepakankamos siekiant apsaugoti siekiamą viešojo intereso tikslą.</p> <p>Nuostata turėtų būti laikoma būtina tik tada, kai esamos nuostatos (tokios kaip produktų saugos įstatymai ar vartotojų apsaugos įstatymai) negali būti laikomos tinkamomis ar tikrai veiksmingomis iškeltam tikslui pasiekti.</p>	<p>Bendro pobūdžio teisės aktai pareigos tobulinti kvalifikaciją nenumato, tačiau tai nustatyta specialiaisiais teisės aktais.</p> <p>Tais atvejais, kai psichologas imasi praktinės veiklos srityje, kurioje neturi pakankamai kompetencijų, tai gali sukelti žalą klientui, todėl psichologams būtina nuolat tobulinti kvalifikaciją. Pareiga tobulinti kvalifikaciją numatyta tik tam tikrose srityse dirbantiems psichologams, tačiau šalies mastu visiems praktine veikla užsiimantiems psichologams tokios pareigos nėra numatyta. Pareiga tobulinti kvalifikaciją numatyta medicinos psichologams: privalomojo tobulinimo trukmė – ne mažiau kaip po 60 val. kas 5 metai arba tobulinimo trukmė turi būti proporcinga metų skaičiui, t. y. vidutiniškai po 12 val. kasmet, skaičiuojant nuo asmens sveikatos priežiūros praktikos licencijos (toliau – licencija) išdavimo dienos.</p> <p>Jei medicinos psichologas profesinę kvalifikaciją yra įgijęs prieš dvejus metus ar anksčiau, neturi licencijos, bet kreipiasi dėl jos išdavimo, jis turi privalomai tobulinti savo kvalifikaciją priklausomai nuo to, kiek praėjo laiko nuo profesinės kvalifikacijos įgijimo:</p> <p>jei praėjo daugiau nei dveji, bet ne daugiau kaip treji metai – 48 val.;</p> <p>jei praėjo daugiau nei treji, bet ne daugiau kaip ketveri metai – 72 val.;</p> <p>jei praėjo daugiau nei ketveri, bet ne daugiau kaip penkeri metai – 96 val.;</p> <p>jei praėjo daugiau kaip penkeri metai – 120 val.</p> <p>Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2005 m. liepos 22 d. įsakymu</p>

Nr. ISAK-1548 „Dėl Mokyklos psichologo bendrųjų pareiginių nuostatų“ mokyklos psichologai yra skatinami tobulinti savo kvalifikaciją, tačiau įstatymiškai švietimo sistemoje dirbantys psichologai nėra įpareigoti tobulinti kvalifikaciją ir ši dalis yra rekomendacinio pobūdžio.

Taip pat ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. rugpjūčio 5 d. įsakymu Nr. V-1161 „Dėl Psichologų, teikiančių pagalbą mokiniui, atestacijos nuostatų patvirtinimo“ įtvirtino psichologų, teikiančių pagalbą mokiniui, atestacijos nuostatus, kurie reglamentuoja psichologų, teikiančių pagalbą mokiniui, kompetencijas ir praktinės veiklos įvertinimą bei kvalifikacinių kategorijų suteikimo tvarką.

Teismo ekspertizės įstatyme teismo psichologijos ekspertams kvalifikacijos tobulinimo reikalavimai nenustatyti, tačiau vienas iš teismo ekspertų veiklos principų – profesionalumo principas reikalauja tobulinti kvalifikaciją (Teismo ekspertų profesinės etikos kodekso 5.3 papunktis). Siekiant užtikrinti tinkamą teismo ekspertizių kokybę, nuolatinį teismo ekspertų tobulėjimą, teismo ekspertizės įstaigoje dirbantiems teismo ekspertams suteikiamos kvalifikacinės kategorijos (Teismo ekspertizės įstatymo 24 straipsnis).

Dabartinis reglamentavimas nustato tik tam tikrų sričių psichologų kvalifikacijos tobulinimo reikalavimus, todėl tose srityse, kuriose reikalavimas nuolat tobulinti kvalifikaciją nėra nustatytas, įstatymo projekto nuostatos turės teigiamą poveikį, tačiau tose srityse, kur šis reikalavimas jau dabar yra privalomas (pavyzdžiui, medicinos psichologams), Įstatymo nuostatos įtvirtinimas turės neigiamą poveikį, kadangi ženkliai sumažėja kvalifikacijos tobulinimo valandų skaičius, atitinkamai galimai nukentės medicinos psichologų teikiamų paslaugų kokybė. Todėl būtina suderinti galiojančias kvalifikacijos tobulinimo reikalavimų nuostatas su siūlomomis nuostatomis įstatymo projekte arba numatyti išimtis, kam šios nuostatos nėra taikomos.



**3. Nuostatos atitiktis siekiamam tikslui ir sistemiškumo principui, kaip jis apibrėžtas Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 7 punkte.<sup>3</sup>**

Ką siūloma Nuostata siekiama apsaugoti (kas yra paslaugos gavėjai: vartotojai, pacientai, profesijos atstovai)?

Trečiosios šalys (ar profesinė veikla turi įtakos ne tik tiems, kurie moka už tokią paslaugą?).

Ar vertinate ir, jeigu taip, – kaip vertinate, ar tikslo siekiama nuosekliai ir sistemingai?

Ar buvo vertinamos panašios veiklos ar panašūs sektoriai ir jiems būdinga rizika ir kaip siekiama ją mažinti ar jos išvengti?

Siekiant atitikti proporcingumo principo reikalavimą, Nuostata turėtų būti tinkama ir pakankama užtikrinti, kad būtų pasiektas tikslas.

Nuostata turėtų būti laikoma tinkama norimam tikslui pasiekti tik tuo atveju, jei ji iš tikrųjų atspindi siekį nuosekliai ir sistemingai pasiekti tą tikslą (be prieštaravimų ar nenuoseklumo), pavyzdžiui, kai panaši rizika, susijusi su tam tikra veikla, yra sprendžiama panašiu būdu.

Įstatymo projekto nuostata siūloma užtikrinti saugias ir kokybiškas psichologų teikiamas paslaugas, t. y., kad psichologo paslaugas teiktų tik atitinkamos kvalifikacijos, nuolat besitobulinantys specialistai. Įstatymo projekto nuostata siūloma apsaugoti psichologų paslaugomis besinaudojančius vartotojus.

Netinkamai, nekvalifikuotų specialistų teikiamos paslaugos gali turėti neigiamų pasekmių tiek valstybės biudžetui, tiek darbdavių pajamoms, tiek šeimai, atskiriems asmenims ar bendruomenėms. Netinkamos ir nekvalifikuotos psichologų paslaugos ne tik nepasiektų tikslo, siekiant padėti paslaugos gavėjui, sprendžiant jo klausimą, bet ir neužtikrintų paties psichologo, kaip specialisto, įvaizdžio, jo gebėjimų tobulinimo, profesijos augimo ir jos patikimumo, lemtų specifinių kompetencijų trūkumą rinkoje, o tai lemtų netolygią teikiamų psichologo paslaugų kokybę, paslaugų trūkumą, specialistų „perdegimą“.

Netinkamai suteikta psichologinė pagalba ypač ankstyvame amžiuje gali sąlygoti emocinius ar / ir neurologinius sutrikimus, depresiją bei stabdyti vaiko fizinę raidą. Vyresniame amžiuje tai gali lemti savižalą ar net savižudybės riziką. Tad tinkama psichologo kvalifikacija ir nuolat tobulinamos kompetencijos yra vienas svarbiausių aspektų suteikiant psichologinę pagalbą ir tinkamai identifikuojant problemas.

Visi šiuo metu galiojantys psichologams keliami kvalifikacijos tobulinimo reikalavimai nebuvo sistemiškai įvertinti, todėl tam tikrose srityse atsiranda nuostatų, reikalavimų nesuderinamumas.

Dabartinis reglamentavimas nustato tik tam tikrų sričių psichologų kvalifikacijos tobulinimo reikalavimus, todėl tose srityse, kuriose reikalavimas nuolat tobulinti kvalifikaciją nėra nustatytas, įstatymo projekto nuostatos turės teigiamą poveikį, tačiau tose srityse, kur šis reikalavimas jau dabar yra privalomas (pavyzdžiui, medicinos psichologams) Įstatymo nuostatos įtvirtinimas turės neigiamą poveikį, kadangi ženkliai sumažėja kvalifikacijos tobulinimo valandų skaičius, atitinkamai galimai nukentės medicinos

<sup>3</sup> „2. Teisėkūroje vadovaujamasi šiais principais: <...>

7) sistemiškumo, reiškiančiu, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje, žemesnės teisinės galios teisės aktai neturi prieštarauti aukštesnės teisinės galios teisės aktams, įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai turi būti rengiami ir priimami taip, kad įsigaliojusių kartu su įstatymu ar atskiromis jo nuostatomis, kurias šie teisės aktai įgyvendina.“

	<p>psichologų teikiamų paslaugų kokybė. Todėl būtina suderinti galiojančias kvalifikacijos tobulinimo reikalavimų nuostatas su siūlomomis nuostatomis įstatymo projekte arba numatyti išimtis, kam šios nuostatos nėra taikomos.</p>
<p><b>4. Poveikis laisvam asmenų ir paslaugų judėjimui Europos Sąjungoje, vartotojų pasirinkimo galimybėms ir teikiamų paslaugų kokybei.</b></p> <p>Ar įvertinote Nuostatos poveikį konkurencijos laipsniui rinkoje?</p> <p>Ar įvertinote Nuostatos poveikį paslaugų kokybei?</p> <p>Ar įvertinote Nuostatos poveikį vartotojų pasirinkimui?</p> <p>Ar įvertinote Nuostatos poveikį poveikiui laisvam asmenų ir paslaugų judėjimui Sąjungoje?</p> <p>Nuostata turėtų būti atsižvelgta į pagrindinį reguliavimo poveikį paslaugų vartotojams. Nors vartotojų apsauga ir profesinės veiklos kokybės užtikrinimas teoriškai galėtų būti naudojami pateisinant daugelį priemonių (visada, jei analizė yra pagrįsta faktais ir yra pakankamai gili), kiti aspektai, pavyzdžiui, reguliavimo poveikis kainoms, konkurencingumas, vartotojų pasirinkimas ar laisvas judėjimas, galėtų tai atsvirti.</p> <p>Pavyzdžiui, reguliuojant priskirtas veiklas, kurioms taikomi specialūs kvalifikacijos reikalavimai, teisės akto projekto rengėjas negali apriboti savo analizės prielaida, kad tai automatiškai pagerins vartotojų apsaugą ir (arba) paslaugų kokybę. Be to, kvalifikacijos reikalavimai, reikalaujantys specifinių įgūdžių įgijimo, nebūtinai užtikrina aukštą proceso ar paslaugų teikimo ar net</p>	<p>Vertinant Nuostatos poveikį paslaugų kokybei bei vartotojų pasirinkimui, pažymėtina, kad paslaugų gavėjai galės rinktis bei gaus labiau kvalifikuotas paslaugas. Nuolat tobulindami profesines kompetencijas psichologai bus geriau pasirengę savalaikiam, kompetentingam pagalbos poreikio įvertinimui ir teikimui bei prevencinių priemonių įgyvendinimui psichikos sveikatos srityje.</p> <p>Europos psichologijos sertifikatas (arba <i>EuroPsy</i>) skatina psichologų mobilumą ir aukštos kokybės psichologinių paslaugų prieinamumą klientams visoje Europoje. Siekiant užtikrinti psichologų įsipareigojimą aktyviai palaikyti kompetenciją, <i>EuroPsy</i> yra suteikiamas ribotam periodui. Tačiau nėra specifinės kompetencijų tobulinimo sistemos. Iš <i>EuroPsy</i> sertifikato turėtojų tikimasi, kad jie ir toliau tobulins savo profesinės kompetencijos lygį. Tai turėtų būti daroma per darbo patirtį ir asmeninį profesinį tobulėjimą ar per dalyvavimą supervizijose, įgyvendinant šalies tęstinio profesinio tobulėjimo reikalavimus (jei tokie egzistuoja).</p> <p>Nuostatos poveikis konkurencijos laipsniui rinkoje yra teigiamas, nes sudaro sąlygas asmenims pasirinkti psichologus, kurie nuolat stiprina savo profesines kompetencijas tam tikrose srityse. Taigi asmenys turės galimybę gauti kokybiškesnes, jų poreikius atitinkančias paslaugas.</p> <p>Pažymėtina, kad psichologų rengimo metu, psichologai supažindinami su būtinybe nuolat tobulinti profesinę kvalifikaciją.</p> <p>Diskusijų su psichologais, profesinio tobulinimo renginių organizatoriais metu stebimas gana didelis psichologų suinteresuotumas dėl profesinės kvalifikacijos tobulinimo, todėl, manytina, kad siūloma nuostata nesumažintų rinkoje esančių paslaugų teikėjų skaičiaus. Nuostata neapriboja laisvo asmenų ir paslaugų judėjimo.</p>



<p>rezultatų kokybę. Taip pat reikėtų atsižvelgti į kitus aspektus, pavyzdžiui, ar toks naujas reguliavimas gali sumažinti rinkoje veikiančių paslaugų teikėjų skaičių ir ar toks paslaugų teikėjų skaičiaus sumažėjimas galėtų neigiamai paveikti paslaugų kokybę, įskaitant paslaugos prieinamumą mažiau pasiturintiems vartotojams dėl sumažėjusio paslaugų teikėjų skaičiaus.</p> <p>Galiausiai reikėtų atsižvelgti į reguliavimo poveikį laisvam judėjimui tiek išvykstančių, tiek atvykstančių specialistų paslaugų požiūriu. Teisės akto projekto rengėjas turėtų numatyti, ar vertinama Nuostata turėtų įtakos tarpvalstybiniam ES mobilumui ir kokia ta įtaka būtų.</p>	
<p><b>5. Galimybės taikyti mažiau ribojančių priemonių, nei priskirtos veiklos rūšys<sup>4</sup>, kai siekiama tik apsaugoti vartotojų teises, jei keliama rizika apsiriboja tik asmens, užsiimančio reglamentuojama profesija, ir vartotojo santykiais ir neturi neigiamo poveikio trečiosioms šalims.</b></p> <p>Ar svarstėte galimybę taikyti mažiau ribojančias priemones šiems tikslams pasiekti?</p> <p>Kai Nuostata pateisinama tik vartotojų apsauga ir kai nustatyta rizika apsiriboja specialisto ir vartotojo santykiais ir todėl neturi neigiamos įtakos trečiosioms šalims, teisės aktų projekto rengėjas turėtų įvertinti, ar jų tikslą būtų</p>	<p>Netaikoma</p>

<sup>4</sup> **Priskirtos veiklos rūšys** – profesinė veikla ar profesinės veiklos rūšių grupei priskiriama veikla, kurią vykdyti pagal įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas tiesiogiai ar netiesiogiai gali tik asmenys, užsiimančys reglamentuojama profesija ir turintys reikiamą profesinę kvalifikaciją, įskaitant atvejus, kai veikla sutampa su kitų reglamentuojamų profesijų veikla. Veiklos rūšių priskyrimas yra profesijos reglamentavimo forma (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. 1218 „Dėl teisės aktų projektų nuostatų, ribojančių galimybę užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis, proporcingumo vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas Nr. 1218) patvirtinto tvarkos aprašo 3 d. 3.1 p.)

galima pasiekti mažiau ribojančiomis priemonėmis, nei priskirti atitinkamas veiklas profesionalams.

Teisės akto projekto rengėjas turėtų palyginti nagrinėjamą Nuostatą ir alternatyvias, mažiau ribojančias priemones, kurios leistų pasiekti tą patį tikslą, tačiau nustatytų mažiau apribojimų.

**6. Nuostatos teigiamas ar neigiamas poveikis, būtinumas ir atitiktis siekiamam tikslui, kai ji taikoma su kitais reikalavimais, jau ribojančiais galimybes užsiimti reglamentuojama profesija, tokiais kaip:**

**6.1. priskirtos veiklos rūšys, saugomas profesinis vardas<sup>5</sup> ar kiti reikalavimai, nustatyti reglamentuojamai profesijai;**

**6.2. pareiga vykdyti tęstinį profesinį tobulinimąsi;**

**6.3. atitinkamos profesinės veiklos vykdymo, etikos ar priežiūros taisyklės;**

**6.4. privaloma narystė ar registracija profesinėje organizacijoje ar institucijoje, kai reikalaujama turėti tam tikrą profesinę kvalifikaciją;**

**6.5. kiekybiniai apribojimai, susiję su leidimų užsiimti reglamentuojama profesija skaičiumi, nustatomu mažiausiu ar didžiausiu darbuotojų, vadovų ar konkrečias profesines kvalifikacijas turinčių asmenų skaičiumi;**

**6.6. teisės aktuose nustatytos sąlygos dėl juridinio**

6.1. Poveikis teigiamas. Įstatymo projektu įtvirtinama psichologo profesinis vardas, kvalifikaciniai reikalavimai psichologui bei numatoma pareiga registruotis Psichologų registre, taip užtikrinama, kad tik reikiamą kvalifikaciją turintys asmenys galės užsiimti psichologo praktine veikla bei apsaugoti psichologines paslaugas gaunantys asmenys nuo nekokybiškų paslaugų.

6.2. Poveikis teigiamas. Įstatymo projekte numatytas reikalavimas tobulinti kvalifikaciją (ne mažiau 40 val. per 5 metus).

Atsižvelgiant į psichologų vykdomos profesinės veiklos turinį, profesinės kompetencijos tobulinimas turės teigiamą įtaką:

- ugdant profesinį tapatumą ir įgyjant pasitikėjimo savo profesine veikla;
- siekiant išvengti profesinio perdegimo pavojaus;
- siekiant apsaugoti psichologinių paslaugų gavėjus nuo neprofesionalaus psichologo paslaugų teikimo;
- padidins sėkmingesnę tarpžinybinį bendradarbiavimą, santykius su kolegomis;
- gerinant psichologo paslaugų teikimą;
- įvaldant naujus darbo metodus;
- ugdant specialistų profesinius įgūdžius;
- gerinant psichologo paslaugų teikimo etikos ir vertybių supratimą;

<sup>5</sup> Saugomas profesinis vardas – profesinis vardas, kuriuo norint naudotis profesinėje veikloje ar profesinės veiklos rūšių grupės veikloje pagal įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas tiesiogiai ar netiesiogiai reikalaujama turėti profesinę kvalifikaciją, o naudojantis juo netinkamai taikomos sankcijos. Reikalavimas turėti saugomą profesinį vardą yra profesijos reglamentavimo forma (Nutarimu Nr. 1218 patvirtinto tvarkos aprašo 3 d. 3.2. p.).

**asmens teisinės formos, valdymo, privalomo įmonės akcijų įsigijimo, jų skaičiaus ar balsavimo teisės, kai jos susijusios su leidimu užsiimti reglamentuojama profesija;**

**6.7. teritoriniai apribojimai, jei valstybės administraciniuose vienetuose nustatomas skirtingas užsiėmimo reglamentuojama profesija teisinis reguliavimas;**

**6.8. ribojamos galimybės užsiimti reglamentuojama profesija, kai ja norima užsiimti kartu su kitais asmenimis sudarius sutartį;**

**6.9. draudimas ar kitos asmeninės ar kolektyvinės apsaugos priemonės, susijusios su profesine atsakomybe;**

**6.10. kalbos žinių, būtinų užsiimti reglamentuojama profesija, lygis;**

**6.11. teisės aktuose nustatyti mažiausi ir (arba) didžiausi įkainiai, taikomi paslaugų gavėjui;**

**6.12. reikalavimai dėl reklamos turinio ar viešinimo būdo, susiję su reglamentuojama profesija.**

Paaiškinkite, ar vertinate ir, jeigu taip, – kaip vertinate Nuostatos poveikį kartu su kitais esamais reikalavimais? Paaiškinkite, kaip Nuostata, kartu su kitais reikalavimais prisidėtų pasiekti tą (-uos) patį (-čius) tikslą (-us) ir ar ji būtina.

Remiantis ESTT praktika, nacionaliniai teisės aktai turėtų būti vertinami kaip visuma, atsižvelgiant į įvairias atitinkamas taisykles, kuriomis siekiama užtikrinti nurodytą tikslą.

• didinant pasitenkinimą darbu.

6.3. Poveikis teigiamas. Psichologas, teikdamas paslaugas, turi bendradarbiauti su kitais specialistais, dalytis informacija siekiant suteikti savalaikes ir kompleksines paslaugas klientams. Kiek informacijos galima perduoti kliento artimiesiems, su kuo, kokia apimtis dalytis informacija nepažeidžiant konfidencialumo sąlygos – nuolat kylantys klausimai psichologo darbe. Kaip elgtis tam tikrais atvejais, kai kyla profesinės dilemos? Šiuos klausimus galima aptarti kvalifikacijos tobulinimo kursuose.

6.4. Poveikis teigiamas. Norint užsiimti psichologo praktinė veikla, įstatymo projekte numatyta pareiga užsiregistruoti Psichologų registre, taip užtikrinant, kad tik atitinkamą profesinę kvalifikaciją turintys asmenys galėtų teikti psichologo paslaugas. Registruojantis Psichologų registre, numatyta pareiga pateikti rašytinį įsipareigojimą laikytis Lietuvos psichologų profesinės etikos kodekso. Taip siekiama užtikrinti ir etikos reikalavimų laikymąsi. Jei psichologas nesilaiko nustatytų kvalifikacijos tobulinimo reikalavimų, jo registracijos galiojimas Psichologų registre gali būti stabdomas.

6.5. Netaikoma

6.6. Netaikoma

6.7. Netaikoma

6.8. Netaikoma

6.9. Netaikoma

6.10. Netaikoma

6.11. Netaikoma

6.12. Netaikoma

<p>Teisės akto projekto rengėjas turėtų atlikti išsamų aplinkybių, kuriomis priimama ir įgyvendinama Nuostata, vertinimą ir visų pirma išnagrinėti naujų ar pakeistų Nuostatų poveikį kartu su kitais reikalavimais, ribojančiais galimybę užsiimti profesine veikla.</p>	
<p><b>7. Profesinės veiklos ar jai priskirtų veiklos rūšių apimtis ir reikalaujama profesinė kvalifikacija.</b></p> <p>Paaškindite, ar vertinate ir, jeigu taip, – kaip vertinate profesijai priskirtos veiklos ir reikalaujamos profesinės kvalifikacijos ryšį.</p> <p>Kuo platesnė priskirtų veiklų sritis, tuo didesnė yra suteikta išimtinė teisė teikti šias paslaugas.</p> <p>Peržiūrint priskirtas veiklas reikia atsižvelgti į reikalaujamą kvalifikacijos lygį, palyginti su profesijai priskirtų užduočių sudėtingumu (kuo mažiau sudėtingos šios užduotys, tuo mažiau yra pagrindo priskirti šią veiklą). Taip pat reikėtų atsižvelgti į autonomiją ir atsakomybės lygį atliekant tas užduotis (kuo mažiau atsakomybės turi profesionalas, vykdydamas šias užduotis, tuo mažiau yra pagrindo priskirti šią veiklą konkrečiai profesijai).</p>	<p>Netaikoma</p>
<p><b>8. Atliekamų užduočių sudėtingumas ir reikalavimas, kad jų vykdytojai turėtų atitinkamą profesinę kvalifikaciją, profesinio rengimo ar patirties lygį, pobūdį ar trukmę.</b></p> <p>Ar įvertinate sąsają tarp užduočių sudėtingumo ir reikalaujamos profesinės kvalifikacijos (atsižvelgiant į reikalaujamo rengimo lygį, pobūdį ir trukmę)?</p>	<p>Psichologai savo praktinę veiklą, nepriklausomai nuo veiklos srities, dažnai atlieka užmegzdami artimą, pasitikėjimu grįstą ryšį su paslaugų gavėjais. Kai kurios psichologų atliekamos užduotys:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- testų, kuriais siekiama nustatyti tokias psichines, fizines ir kitas charakteristikas, kaip intelektas, gebėjimai, polinkiai, gabumai, potencialas ir pan., planavimas ir atlikimas, jų rezultatų aiškinimas, vertinimas ir konsultavimas šiais klausimais;</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- paveldimumo, socialinių, profesinių ir kitų veiksnių poveikio asmenybės mąstymui ir elgesiui analizavimas;</li> <li>- konsultacijos ir terapiniai pokalbiai su individais ir grupėmis, taip pat tolesnis jų stebėjimas;</li> <li>- būtinų ryšių palaikymas, pavyzdžiui, su šeimos nariais, mokymo įstaigomis ar darbdaviais, galimų problemų sprendimo variantų siūlymas;</li> <li>- psichologinių veiksnių tyrimai diagnozuojant, gydant ir užkertant kelią psichiniams susirgimams, emociniams ir asmenybės sutrikimams ir jų aptarimas su atitinkamais specialistais;</li> <li>- pasiekimų, diagnostinių ir prognostinių testų, skirtų mokytojams planuoti mokymo metodus ir turinį, sudarymas;</li> <li>- apklausų ir mokslinių tyrimų darbinės atsakomybės, darbo grupių, motyvacijos, priežiūros ir vadybos klausimais atlikimas;</li> <li>- teorijų, modelių ir metodų žmogaus elgesiui aiškinti ir aprašyti kūrimas.</li> </ul> <p>Šios užduotys yra sudėtingos ir reikalaujančios specifinių žinių, todėl būtinas atitinkamas pasirengimas šias užduotis atlikti bei nuolatinis kvalifikacijos tobulinimas, atsižvelgiant į mokslo ir technologijų pažangą.</p> <p>Įstatymo projekte pasirinktas minimalus profesinės kompetencijos tobulinimo valandų skaičius – 40 akademinių valandų per 5 metus.</p>
<p><b>9. Galimybė įgyti profesinę kvalifikaciją alternatyviais būdais.</b></p> <p>Ar apsvairstėte alternatyvias galimybes įgyti reikiamą profesinę kvalifikaciją (pvz., kitas rengimo galimybes arba rengimo ir profesinės patirties derinį ir pan.)?</p> <p>Kai Nuostata susijusi su kvalifikacijos reikalavimais, pagal šį kriterijų reikalaujama, kad būtų įvertintas sistemos lankstumas norint gauti reikiamus įgaliojimus. Kuo daugiau galimybių (būdų) įgyti kvalifikaciją yra, tuo mažiau ribojanti sistema būtų svarstoma.</p> <p>Vien dėl to, kad nėra jokių kitų būdų kvalifikacijai įgyti,</p>	<p>NETAIKOMA</p>

<p>Nuostata nebūtų automatiškai neproporcinga, todėl vertinant reikėtų tinkamai įvertinti šį kriterijų, atsižvelgiant į tam tikros profesijos reguliavimo kontekstą.</p>	
<p><b>10. Atitinkamai profesijai priskirtų veiklos rūšių galimas sutapimas su kitų profesijų veikla.</b></p> <p>Paašškinkite, ar vertinate ir, jeigu taip, – kaip vertinate galimybę dalytis priskirtomis veiklomis su kitų profesijų atstovais.</p>	<p>Tam tikri psichologo profesinės veiklos elementai gali sietis su psichoterapeutų, socialinių darbuotojų veikla. Pažymėtina, kad psichologo profesija yra labai specifinė (psichologinis įvertinimas, intervencija, prevencija, postvencija ir pan.), tad reikalauja nuolatinio kvalifikacijos tobulinimo būtent psichologo veiklos srityje. Šiuo metu psichologai tobulinti kvalifikaciją gali patvirtintuose kvalifikacijos tobulinimosi kursuose, tačiau teisės aktais numatyta pareiga tobulinti kvalifikaciją tik tam tikros srities psichologams t. y. medicinos psichologams.</p> <p>Švietimo sistemoje dirbantiems psichologams, kurie nori tobulinti savo kvalifikacinį laipsnį, yra įtvirtinti atestacijos nuostatai, kurie reglamentuoja psichologų, teikiančių pagalbą mokiniui, kompetencijas ir praktinės veiklos įvertinimą bei kvalifikacinių kategorijų suteikimo tvarką, tad tai tik nurodo skirtingas kvalifikacijos kėlimo sistemas.</p> <p>Taip pat tai tik patvirtina, kad reikalingi įstatymai, kuriuose būtų aiškiai apibrėžtos kiekvienos srities (pvz., psichoterapeutų) specialistų funkcijos, tarp jų ir psichologo praktinė veikla.</p>
<p><b>11. Autonomiškumo lygis, kai reglamentuojama profesija galima užsiimti tik esant kitų kvalifikuotų asmenų priežiūrai ar atsakomybei, atsižvelgiant į teisės aktuose tai profesijai nustatytas priežiūros taisykles.</b></p> <p>Ar įvertinate savarankiškumo laipsnio svarbą užsiimant profesija, taip pat organizacinių ir priežiūros priemonių poveikį (ypač kai veikla vykdoma prižiūrint kvalifikuotam specialistui)?</p>	<p>NETAIKOMA</p>
<p><b>12. Mokslo ir technologinė plėtra, kuri gali sumažinti arba padidinti asmenų, užsiimančių reglamentuojama</b></p>	<p>NETAIKOMA</p>



**profesija, ir vartotojų turimos informacijos neatitikimą.**

Ar atsižvelgėte į mokslo ir technologijų raidą, kuri galėtų veiksmingai sumažinti specialistų ir vartotojų turimos informacijos neatitikimą?

Ar įvertinote, kad vartotojams gali kilti sunkumų įvertinant paslaugų teikėjo turimas žinias ar kompetenciją? Kokios priemonės gali tai užtikrinti geriausia?

Ar įvertinote, kad techniniai pasiekimai, internete esanti ar kita informacija sumažina atotrūkį tarp paslaugų teikėjo ir vartotojo?

**Kai Nuostatos susijusios su sveikatos priežiūros sektoriaus profesijų reglamentavimu ir (arba) turi poveikį paciento saugumui, vertinant proporcingumą atsižvelgiama į tikslą užtikrinti sveikatos apsaugą.**

Jei profesija susijusi sveikatos priežiūra ir turi poveikį paciento saugumui, turite pateikti informaciją, kaip, nustatant reikalavimus, buvo atsižvelgiama į tikslą užtikrinti sveikatos apsaugą.

Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymas nustato, kad asmens sveikatos priežiūra yra valstybės licencijuota fizinių ir juridinių asmenų veikla, o tai reiškia, kad asmens sveikatos priežiūros paslaugas gali teikti tik atitinkamą praktikos licenciją turintys fiziniai asmenys, dirbdami įstaigoje, turinčioje licenciją užsiimti asmens sveikatos priežiūra. Asmens sveikatos priežiūra, kaip licencijuojama veikla, yra reglamentuojama teisės aktais (Medicinos praktikos įstatymas, Slaugos ir akušerijos praktikos įstatymas, Odontologijos praktikos ir burnos priežiūros praktikos įstatymas, Asmens sveikatos priežiūros praktikos įstatymas), kurie nustato tiek fizinių asmenų, besiverčiančių asmens sveikatos priežiūros specialisto praktika, kvalifikacinius reikalavimus, teises, pareigas, kompetenciją, atsakomybę, tiek juridiniams asmenims, užsiimantiems asmens sveikatos priežiūra, keliamus reikalavimus. Teisės aktais nustatyta, kokie specialistai priskiriami asmens sveikatos priežiūros specialistams, kokios yra licencijuojamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos ir kokie keliami šių paslaugų teikimo reikalavimai. Lietuvos Respublikos asmens sveikatos priežiūros praktikos įstatymas nustato profesinės kvalifikacijos tobulinimo būtinumą medicinos psichologams.

Įstatymo projektu siekiama nustatyti visiems psichologams privalomą minimalų 40 valandų kvalifikacijos kėlimą per 5 kalendorinius metus, tai yra vertinama teigiamai, tačiau tokio reikalavimo taikymas galimai sumažins medicinos psichologų paslaugų kokybę, kadangi ženkliai sumažės privalomų kvalifikacijos kėlimo valandų skaičius.

<p><b>Teisės akto projekto rengėjas įvertina atitiktį Nuostatų, susijusių su laikinai ar kartais teikiamomis paslaugomis pagal Įstatymo II dalį, proporcingumo principui, įskaitant:</b></p> <p><b>1) automatinę laikinąją registraciją arba asocijuotą (pro forma) narystę profesinėje organizacijoje ar institucijoje, nurodytą Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo 8 straipsnio 1 punkte<sup>6</sup>;</b></p> <p><b>2) išankstinę deklaraciją, dokumentus ar kitus reikalavimus, nurodytus Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo 9 straipsnyje;</b></p> <p><b>3) reikalavimą paslaugų teikėjui sumokėti mokestį arba atlyginti bet kokias išlaidas, susijusias su profesinės kvalifikacijos pripažinimu ar galimybe užsiimti reglamentuojama profesija.</b></p> <p>Jei siūloma nuostata turi poveikį ir (arba) yra susijusi su laikinai ir kartais teikiamomis paslaugomis, reikia įvertinti šios nuostatos atitiktį proporcingumo principui, įvertinant,</p>	<p>1) Netaikoma;</p> <p>2) asmuo, atvykdamas į Lietuvos Respubliką ir pateikdamas išankstinę deklaraciją dėl laikinai ir kartais teikiamų paslaugų, gali pateikti ir dokumentus apie nuolatinę kvalifikacijos tobulinimą, tačiau tai nėra privaloma (taikoma medicinos ir mokyklų psichologams);</p> <p>2) Netaikoma.</p>
--	---

<sup>6</sup> „Teisėtą įsisteigimą kitoje valstybėje narėje įrodęs paslaugos teikėjas atleidžiamas nuo:

1) narystės arba registracijos profesinėje organizacijoje ar institucijoje, jeigu tai privaloma asmenims, siekiantiems dirbti pagal tą pačią profesiją Lietuvos Respublikoje. Kompetentinga institucija pagal šio įstatymo 7 straipsnio 5 dalį tam tikroms profesijoms ar jų grupėms gali nustatyti automatinės laikinosios registracijos arba asocijuotos (pro forma) narystės tokioje profesinėje organizacijoje ar institucijoje reikalavimus. Tokios registracijos ar narystės reikalavimas negali vilkinti ar kitaip apsunkinti paslaugų teikimo ir sudaryti jokių papildomų išlaidų paslaugos teikėjui. Kompetentinga institucija nusiunčia atitinkamai profesinei organizacijai šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje nurodytos deklaracijos ir, kai taikytina, šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje nurodytos atnaujintos deklaracijos kopiją, jeigu profesijos susijusios su visuomenės sveikata ir sauga, kaip nurodyta šio įstatymo 9 straipsnio 8 dalyje, arba jų kvalifikacijos įrodymai automatiškai pripažįstami pagal šio įstatymo III dalies III skyrių, šio įstatymo 9 straipsnio 4 dalyje nurodytų dokumentų kopijas, ir tai sudaro automatinę laikinąją registraciją ar asocijuotą (pro forma) narystę“.

kokią įtaką paslaugų teikėjui ir gavėjui gali turėti laikina paslaugų teikėjo automatinė registracija ir (arba) narystė profesinėje organizacijoje, išankstinė deklaracija, pateikiami dokumentai, reikalavimai paslaugų teikėjui sumokėti mokesčių ar atlyginti kitas išlaidas, kurios yra susijusios su paslaugų teikėjo profesinės kvalifikacijos pripažinimu ar galimybe užsiimti reglamentuojama profesija.

### **Kiekybiniai ir (arba) kokybiniai įrodymai**

Pateikite visą surinktą svarbią informaciją (pvz., kokybinius ir (arba) kiekybinius įrodymus) apie konkretų Nuostatos poveikį. Kokybiniai ir kiekybiniai įrodymai turėtų pagrįsti argumentus, pateiktus vertinant Nuostatą pagal pirmiau nurodytus kriterijus.

Kiekybiniai ir kokybiniai įrodymai gali būti pateikiami ir vertinant arba analizuojant kiekvieną kriterijų atskirai. Tokiu atveju pateikti kiekybinių ir (arba) kokybinių įrodymų atskirai nėra būtina.

LR Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento tyrimų skyriaus 2021-04-21 parengtoje analitinėje apžvalgoje Psichologų ir klinikinių psichologų parengimo bei veiklos teisinis reglamentavimas apžvelgiama, kokie reikalavimai, tarp jų ir kvalifikacijos tobulinimo, numatomi psichologams įvairiose šalyse.

Lietuvoje medicinos psichologams numatyta pareiga tobulinti kvalifikaciją: privalomojo tobulinimo trukmė – ne mažiau kaip po 60 val. kas 5 metai arba tobulinimo trukmė turi būti proporcinga metų skaičiui, t. y. vidutiniškai po 12 val. kasmet, skaičiuojant nuo asmens sveikatos priežiūros praktikos licencijos (toliau – licencija) išdavimo dienos.

Jei medicinos psichologas profesinę kvalifikaciją yra įgijęs prieš dvejus metus ar anksčiau, neturi licencijos, bet kreipiasi dėl jos išdavimo, jis turi privalomai tobulinti savo kvalifikaciją priklausomai nuo to, kiek praėjo laiko nuo profesinės kvalifikacijos įgijimo:

jei praėjo daugiau nei dveji, bet ne daugiau kaip treji metai – 48 val.;

jei praėjo daugiau nei treji, bet ne daugiau kaip ketveri metai – 72 val.;

jei praėjo daugiau nei ketveri, bet ne daugiau kaip penkeri metai – 96 val.;

jei praėjo daugiau kaip penkeri metai – 120 val.

Šiuo metu medicinos psichologo spaudą arba licenciją turi 1009 asmenys. Nesilaikant reikalavimo tobulinti kvalifikaciją, jų licencija ateityje nebus pratęsiama.

Psichologų, teikiančių pagalbą mokiniui, kompetencijas ir praktinės veiklos įvertinimą bei kvalifikacinių kategorijų suteikimo tvarką reglamentuoja Psichologų, teikiančių pagalbą

mokiniui, atestacijos nuostatai (LR švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. rugpjūčio 5 d. įsakymas Nr. V-1161 „Dėl Psichologų, teikiančių pagalbą mokiniui, atestacijos nuostatų patvirtinimo“). <https://www.nsa.smm.lt/svietimo-pagalbos-departmentas/psichologijos-skyrius/psichologu-atestacija/>

Teismo ekspertizės įstatyme teismo psichologijos ekspertams kvalifikacijos tobulinimo reikalavimai nenustatyti, tačiau vienas iš teismo ekspertų veiklos principų – profesionalumo principas reikalauja kelti kvalifikaciją (Teismo ekspertų profesinės etikos kodekso 5.3 papunktis). Siekiant užtikrinti tinkamą teismo ekspertizių kokybę, nuolatinį teismo ekspertų tobulėjimą, teismo ekspertizės įstaigoje dirbantiems teismo ekspertams suteikiamos kvalifikacinės kategorijos (Teismo ekspertizės įstatymo 24 straipsnis).

Socialinių darbuotojų profesinės kompetencijos / kvalifikacijos tobulinimo reikalavimai numatyti Socialinių paslaugų įstatyme, socialinių paslaugų srityje dirbančių psichologų – valstybės tarnautojų – Valstybės tarnybos įstatyme, tačiau kitiems socialinėje srityje dirbantiems psichologams jokia pareiga vykdyti profesinį tobulinimą ir tokio tobulinimo apimtis įstatyminiu lygmeniu nereglamentuojama ir gali būti nustatoma individualiai įstaigos, organizacijos vidinėse tvarkose / planuose.